

Potilaan huolellinen valmistelu

CT-tutkimukseen

yksinkertaiset keinot säästävät

aikaa ja resursseja



Irina Podkletnova

2012

Degree Programme in Nursing
Tampereen Ammattikorkeakoulu

Ydinsanoma

- Potilasturvallisuuden ja ammatillisen hoitotyön hyvän laadun ylläpitämiseksi sairaanhoitajan tulee säännöllisesti päivittää tietonsa uusissa tutkimus- ja diagnoosimenetelmissä.
- Tietokonetomografia (CT) on kerroskuvaus, jolla voidaan monipuolisesti tutkia pään ja vartalon aluetta.
- Tutkimus on nopea ja vaivaton potilaalle ja samalla kertaa voidaan tutkia laajojakin alueita. Tutkimuksessa käytetään röntgensäteitä ja usein erilaisia varjo- tai kontrastiaineita. Varjoainetutkimukset vaativat usein osastotasoisia esivalmisteluja, sen sijaan luukuvaukset eivät vaadi esivalmisteluja.

Virtsarakon tulisi olla täynnä. Näin saadaan vatsan alueelle parempi erotusdiagnostiikka	Tutkimuksessa voidaan käyttää myös suonensisäisesti ruiskutettavaa varjoainetta, tällöin laskimokanyylin laittaminen osastolla nopeutta CT-tutkimuksen suorittamista.
Tutkimuksen ajan potilas makaa liikkumatta paikoillaan	Tutkimukseen kuluu aikaa on noin puoli tuntia.
Tutkimuksen ajan potilas makaa liikkumatta paikoillaan.	Tutkimukseen kuluu aikaa on noin puoli tuntia.
Tutkimuksen ajan potilas makaa liikkumatta paikoillaan.	Kuvaus kestää noin 15 minuuttia.

Virtsatiealueen tietokonetomografia	Noin tunti ennen tutkimusta potilaalle annetaan juotavaksi vettä, joka tulee juoda hitaasti ja tasaisesti.
CT-angiot ja verisuonien varjoainekuvaukset	Tutkimuksessa käytetään suonensisäisesti ruiskutettavaa varjoainetta, laskimokanyylin laittaminen osastolla nopeuttaa CT-tutkimuksen suorittamista.
Aortan tietokone-tomografiatutkimus	Tutkimuksessa käytetään suonensisäisesti ruiskutettavaa varjoainetta, laskimokanyylin laittaminen osastolla nopeuttaa CT-tutkimuksen suorittamista.
Sydämen tietokone-tomografiatutkimus	Ennen tutkimusta mitataan verenpaine ja pulssi. Tarvittaessa korkeaa pulssitasoa alennetaan lääkkeillä.
Keuhkoembolia tietokone-tomografiatutkimus	Mikäli potilaalla on varmistettu keuhkoembolia TAI SEN EPÄILY, on potilas siirrettävä CT-tutkimukseen makuuasennossa. Potilaan kuljettaminen muussa kuin makuu asennossa (esim. pyörätuolissa) lisää merkittävästi veritulpan liikkeellelähtöä ja äkkikuoleman vaaraa.

Yhteenveto CT- tutkimukseen valmistautumisesta

- Tutkimuksissa, joissa käytetään suonensisäistä varjoainetta, tulee olla äskettäin otettu kreatiniiniarvo (vähintään kahden viikon sisällä).
- Tutkimuksissa, joissa käytetään suonensisäistä varjoainetta, potilas voi ottaa ennen tutkimusta lääkärin määräämät lääkkeet. Poikkeuksen muodostavat **metformiinia sisältävät diabeteslääkkeet**:
 - Metformiinilääkitys on lopetettava tutkimuspäivän aamuna. Tutkimuksen jälkeen lääkityksen saa aloittaa uudelleen aikaisintaan kolmen vuorokauden kuluttua tutkimuksesta. Tutkimuspäivä mukaan lukien Metformiinilääkityksessä on siis neljän päivän tauko. Potilalle tulee tarvittaessa sopia diabetesta hoitavan lääkärin kanssa diabeteksen hoidosta tutkimuspäivänä ja sen jälkeisten päivien aikana.
- Mikäli potilaalla on todettu tai epäily keuhkoemboliasta, tulee siirtäminen CT-tutkimukseen tapahtua makuuasennossa.
- Mikäli potilas on raskaana tai hänellä on munuaisten vajaatoiminta, varjoaineallergia tai sytostaattihoido meneillään, siitä on ilmoitettava röntgenosaston henkilökunnalle.
- Tutkimuksen jälkeen voi syödä ja juoda normaalisti.

CT -tutkimus	Tutkimukseen valmistautuminen	Perustelu valmistaville toimenpiteille	Tutkimuksen kulku ja huomiot
Virtuaalikolonoskopia	<p>Tutkimusta edeltävänä päivänä Syötäväksi vain liemiruokia; esimerkiksi kasvis- ja lihaliemiä, kiisseliä tai mehukeittoa, (marjojen tai hedelmien siemenet ja kuoret on siivilöitävä pois).</p> <p>Tutkimusta edeltävänä iltana Juotava 4 litraa Colonsteril-liuosta</p> <p>Tutkimuspäivän aamuna Juotava vettä, mehua, teetä tai kahvia.</p>	<p>Tutkimuksen onnistumisen kannalta on tärkeää, että suolisto on tyhjä ulosteesta. Tämän vuoksi jo viikkoa ennen tutkimusta rajoitetaan kuitu- ja siemenpitoisten ruokien syöntiä.</p> <p>Tutkimusta edeltävänä iltana tulee suolisto tyhjentää Colonsteril-liuoksella.</p>	<p>Tutkimuksessa paksusuoli täytetään ennen kuvausta peräaukon kautta ilmalla, joka saattaa aiheuttaa kipua ja turvotusta. Tuntemukset voivat kiusallisia mutta ovat siedettäviä.</p> <p>Tutkimuksessa voidaan käyttää myös suonensisäisesti ruiskutettavaa varjoainetta.</p> <p>Mikäli CT tutkimukseen kuuluu suonensisäisen varjoaineen käyttö niin laskimokanyylin laittaminen osastolla nopeuttaa CT-tutkimuksen suorittamista</p>
Ohutsuolen tietokone-tomografiatutkimus	<p>Tutkimukseen valmistautuminen Tutkittavan tulee olla ravinnotta edellisestä illasta klo 22:00 lähtien.</p> <p>Tutkimusaamuna saa juoda vain vettä.</p> <p>Röntgenosastolla annetaan juotavaksi Colonsteril liuosta. Tarkoituksena on juoda desilitra aina viiden minuutin välein tunnin ajan, jonka jälkeen kuvataan.</p>	<p>Näin saadaan suolisto erottumaan muista rakenteista.</p>	<p>Tutkimuksessa voidaan käyttää myös suonensisäisesti ruiskutettavaa varjoainetta, tällöin laskimokanyylin laittaminen osastolla nopeuttaa CT-tutkimuksen suorittamista.</p> <p>Colon Steril voi aiheuttaa ripulia tutkimuspäivänä.</p>
Vatsan/ vartalon tietokonetomografia	<p>Noin 1-2 tuntia ennen tutkimusta potilaalle annetaan juotavaksi vettä/suolistovarjoainetta, joka tulee juoda hitaasti ja tasaisesti.</p>	<p>Näin saadaan vatsan alueelle parempi erotusdiagnoositiikka</p>	<p>Tutkimuksessa voidaan käyttää myös suonensisäisesti ruiskutettavaa varjoainetta, tällöin laskimokanyylin laittaminen osastolla nopeuttaa CT-tutkimuksen suorittamista.</p>